

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сьома

Стенограма пленарного засідання
20 березня 2024 року

Київ 2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сьома

*Стенограма пленарного засідання
20 березня 2024 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 20 березня 2024 року)

Частина сьома

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...6
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...13
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування здобуття вищої освіти та надання державної цільової підтримки її здобувачам»	...16
Голосування пропозиції про продовження роботи пленарного засідання 20 березня 2024 року до завершення розгляду питань порядку денного	...21
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю»	...24
Внесення змін до Митного кодексу України щодо митного оформлення біометану	...29
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо поширення сортів бавовника в Україні»	...31
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...32
Оголошення запитів народних депутатів України	...33

Інформація про створення міжфракційного депутатського об'єднання «Національна спортивна платформа»	...38
Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання»	...38

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

Зал засідань Верховної Ради України
20 березня 2024 року, 12 година 8 хвилин
(Після перерви)

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви в пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, вже третій рік Україна героїчно протистоїть злочинній широкомасштабній збройній агресії російської федерації. Віроломне вторгнення держави-окупанта несе масштабні руйнування наших міст і сіл, знищення цивільної інфраструктури, поранення і смерть тисяч громадян, відбивається чорною смугою в долі кожного українця. Майже жодна доба не минає без терористичних атак російських загарбників, щодня ми переживаємо невимовний біль від втрат. Рашистське зло має бути зупинено і покарано.

Вшануймо світлу пам'ять воїнів-героїв, які полягли за Україну на полі бою, їх подвиг навечно в історії української держави. Вшануймо пам'ять невинних дітей, усіх мирних громадян, які загинули внаслідок агресії російської держави – терориста.

Згадаймо добрим словом і нашого колегу народного депутата України шостого та сьомого скликань, справжнього патріота України Геннадія Геннадійовича Москаля, який також цими днями передчасно пішов з життя.

(Хвилина мовчання).

Шановні колеги, сьогодні день народження в наших колег народних депутатів України. Привітаємо Олександра Борисовича Матусевича з 50-річним ювілеєм (*Оплески*). Привітаємо Оксану Василівну Савчук (позафракційну) та Юрія Олексійовича Павленка (*Оплески*). Вітаємо іменинників, бажаємо міцного здоров'я, плідної роботи та нових здобутків.

Шановні колеги, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися перед початком розгляду питань порядку денного надати час по 3 хвилини для виступів уповноважених представників депутатських фракцій і груп. Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи з трибуни.

Костенко Роман, «Голос». Железняк? Роман Лозинський. А де ви є? Добре. Роман Лозинський. Будь ласка.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Шановні колеги, я вийшов на цю трибуну, аби озвучити три запитання, які щоразу мені ставлять мої побратими, наші воїни, які продовжують захищати нашу країну і звільняти наші території на сході.

Перше. Коли нарешті громадам дозволять законно підтримувати сили безпеки і оборони? Будь-яка купівля дронів чи пікапів за кошти місцевого самоврядування нелегальна. Абсурд. Тим, хто вибирає дрони, а не бруківку чи стадіони, влаштовують перевірки та інкримінують кримінальні справи. Це нонсенс, який ми повинні вирішити.

У стінах цього парламенту 202 дні блокується законопроект [№ 9559-д](#), який легалізує підтримку сил безпеки і оборони, який дозволяє виділяти кошти на пікапи, дрони та інше необхідне спорядження. Волонтери все не можуть витягнути на собі. Мільярди гривень вже зараз готові виділяти, але досі це незаконно. Що це, якщо не злочин проти обороноздатності?

Друге. Коли зрадників та колаборантів позбавлять державних нагород та звань? Доки поряд з іменами Героя України «Да Вінчі», кавалерами «За мужність» (посмертно) «Куркою», «Гармашем» та «Істориком» будуть стояти колаборанти та зрадники? Доки кандидати в парламент ДНР, кримські «єдинороссы» носитимуть звання Герой України, інші державні звання? Це абсолютний нонсенс. Вдумайтеся, 890 днів пройшло з моменту реєстрації у цьому парламенті законопроекту, який покликаний розв'язати цю проблему.

Третє. Коли нарешті ми очистимо наші місцеві ради від зрадників і колаборантів, від депутатів, від шаріїв, різних «оппо», перевертнів з Партії регіонів, які досі там приймають рішення.

Близько 500 днів цей законопроект є в нашому парламенті, аби зрадники і колаборанти не мали голосу і слова в місцевих радах, але хтось досі блокує в цьому залі. Що це, якщо не злочин проти нашої держави?

Колеги, ці три питання від побратимів – це тест для нашого парламенту, який ми далі провалюємо. Ці три законопроекти необхідно вносити першочергово і тоді рухатися далі за порядком денним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогоднішній іменинник – Юрій Павленко, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Шановний головуючий! Шановний український народе! За ці роки війни стало зрозуміло кожному, що в нас є ключові пріоритети. Насамперед це українські діти як найголовніший скарб української нації і держави. Саме за ними російський окупант влаштував справжнє полювання: вбивають, калічать, викрадають, депортують – роблять все можливе, аби вивезти з української території наших дітей, намагаючись нас позбавити найціннішого – нашого майбутнього.

Найважливішою людиною, яка сьогодні боронить суверенітет і незалежність країни, є український військовослужбовець, солдат і офіцер, який протягом цих років ціною власного життя і здоров'я боронить нашу державність. Саме в їхніх руках, саме від їхнього забезпечення, морально-психологічного стану, підтримки кожним громадянином залежить, якою буде Україна сьогодні і зараз. Усвідомлення цих пріоритетів і щоденна робота кожного є запорукою нашої перемоги і успішного майбутнього. Водночас останнє засідання профільного комітету щодо питання забезпечення і захисту прав дитини та робота тимчасової спеціальної комісії щодо соціального захисту ветеранів засвідчили системні провали в організації роботи уряду щодо захисту прав дитини та соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей. Насамперед йдеться про непрофесійність, нерозуміння процесів, загострених війною, профільним міністерством – Міністерством соціальної політики.

Саме тому ми вважаємо, що робота Міністерства соціальної політики щодо захисту прав дитини, соціального захисту військовослужбовців є незадовільною. Вимагаємо звіту тут, у Верховній Раді, Прем'єр-міністра України, міністра соціальної політики щодо результатів їхньої роботи та завдань, які вони перед собою ставлять з точки зору захищеності дитини і відчуття кожним військовослужбовцем, що Українська держава в нього є надійним тилом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка, Анно Костянтинівно.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги,

тимчасова слідча комісія з питань захисту прав військовослужбовців працює півроку. Ми зробили величезну роботу, дослідили основну проблематику, яка є у військах. Це ставлення до жінок, це повна дискримінація жіночої статі у військах. Також військовослужбовці не мають жодної можливості і способів, як себе захистити, як захистити свої права.

У нас є дуже багато випадків, коли командири незаконно, маніпулюючи, вносять військовослужбовців до списків СЗЧ. Процвітає корупція, з військовослужбовців вимагають кошти на ті речі, які фінансуються державою.

Також ми стикнулися з тим, що військовослужбовці до сьогодні вже після прийняття і унормування отримання статусу учасника бойових дій мають із цим величезну проблему. Військових не відпускають на проходження ВЛК, медична допомога надається на дуже низькому рівні.

Колеги, нами запропоновано деякі зміни для того, щоб ми могли захистити звичайного рядового, захистити його права та інтереси. Тимчасовою слідчою комісією було подано два законопроекти – [№ 11076](#) та [№ 11077](#). Я дуже прошу найближчим часом розглянути їх на засіданні профільного комітету та внести в сесійний зал на голосування, адже для нас захист військовослужбовців на сьогодні має бути завданням номер один, і саме від нас залежить те, щоб до військовослужбовців не ставилися як до скота, а ставилися як до героїв. Адже саме завдяки їм ми з вами сьогодні сидимо в цій залі і приймаємо рішення. Шановні колеги, дуже прошу, щоб дані законопроекти були найближчим часом розглянуті Верховною Радою.

Також хочеться зазначити, що ми вводимо можливість знімати командира, як один із способів захисту військовослужбовців. Це прохання рядових військових, адже на сьогодні вони не можуть захистити свої права. Ми унормовуємо питання подання і розгляду рапортів, інші питання, завдяки яким військовослужбовець зможе себе захистити.

Також стоїть питання щодо кількості іноземців у військах, яке ми маємо внормувати. На сьогодні ми можемо залучати понад 150 тисяч...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні друзі! Шановна президіє... (Шум у залі).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тривога?

ГНАТЕНКО В.С. Як то кажуть, статистика знає все. Це так, але, на жаль, ці показники для нас дуже негативні. Про це зараз знає весь світ, і, на жаль, наші інвестори. Питання спаду економічного виробництва в Україні з'явилося не

вчора. Останній порівнювальний статистичний звіт за 10 років (2012-2022 роки) щодо напрямів роботи економічного виробництва показав, що за 10 років ми зменшили свої позиції майже на 20 відсотків. А з початком повномасштабної війни ситуація ще погіршилася.

Нами втрачено не лише великі виробничі майданчики, але й багато кадрового потенціалу та ринків збуту. Про це вказує від'ємне сальдо товарних відносин зовнішньої торгівлі. Наприклад, вже в 2023 році негативне сальдо на користь України становило мінус 27 мільярдів доларів, що на 16 мільярдів більше, ніж у 2022 році. А вже за два місяці поточного року сальдо становило мінус 3,2 мільярда доларів. Тобто ми імпортували на 10 мільярдів доларів, а експортували на 6,8 мільярда доларів.

До чого це може призвести в рамках держави, ми всі прекрасно розуміємо. Іноземні розрахунки потребують валютних розрахунків. Україні необхідно думати над розширенням логістичних можливостей. Дуже вчасно прозвучала ініціатива щодо необхідності створення економічної платформи «Зроблено в Україні» і ми маємо підтримувати нашого національного виробника.

Чисельні звернення до нас військових адміністрацій, а також представників малого і середнього бізнесу показують, що, на жаль, сьогодні немає діалогу на місцях. Малому та середньому бізнесу погрожують податками на нерухомість, а також податками на землю в повному обсязі. Але ми знаємо, що вже два роки малий та середній бізнес на лінії зіткнення майже не працює, але податки повинен платити. Це питання, яке сьогодні порушують підприємці, звертаючись до військових адміністрацій, на жаль, не розглядається. Тоді незрозуміло, до кого звертається наш Президент, коли органи місцевої влади йдуть в іншому напрямку. Головне, щоб в цьому законопроекті всі напрацювання були обов'язковими для всіх учасників процесу, а не тільки залишилися на папері.

І ще одне питання, яке сьогодні треба порушувати. Ми є свідками того, як з березня 1 мільйон наших внутрішніх переселенців був позбавлений виплат. Це невеликі суми (2 тисячі гривень на особу в місяць), однак ці кошти допомагали людям, наприклад, орендувати житло. Натомість держава пропонує субсидію на оренду лише з червня. Вдумайтеся, а що робити переселенцям цілих три місяці. Я думаю, що треба прискорити видачу субсидій уже найближчим часом.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас тривога... Петре Олексійовичу, вибачте. Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Прошу спуститися в укриття.

Роботу засідання буде відновлено протягом 15 хвилин після завершення тривоги або, якщо пройде три години, то відбудеться засідання Погоджувальної ради щодо визначення графіку роботи. Будь ласка, спускаємося в укриття.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще 5 хвилин. Маємо розпочати засідання через 15 хвилин після завершення тривоги.

Повертаємося до роботи. Продовжуються виступи від фракцій та груп.

Петро Олексійович Порошенко, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Дорогий український народ! Хочу наголосити, що люди, які складають такий відірваний від реального життя порядок денний, відірвалися від землі. А наша земля в багатьох місцях, від Куп'янська аж до Херсона, горить. Це я стверджую, бо лише сьогодні ранком повернувся зі сходу, де десять бригад отримали від нас те, що недодає держава. Хочу наголосити, що навіть трагічна історія нічому не вчить. У серпні 2021 року ми волали про збільшення фінансування Збройних Сил України, були такі «смішки», і зараз, коли ми вимагаємо. Ключове слово – фортифікація. Це не з'їздити познімати «відосики» на зразковому ВОПі, фортифікація – це 2 тисячі кілометрів, контроль використання грошей. Запитайте в уряді: скільки відсотків введено в експлуатацію? Це буде менше 10 відсотків. А в кого вам питати? Уряду немає. Парламент втрачає свою контрольну конституційну функцію, і несемо відповідальність за це ми з вами. Питання щодо голосування про створення комісії стосовно фортифікації підтримано всіма, крім «слуг». Дайте свого представника і проголосуйте. Це перше.

Друге. Московська церква. Це така сама фортифікаційна споруда від впливу ФСБ росії, як і перше питання. Негайно поставте його на голосування і проголосуйте.

Третє. Поверніть гроші бригадам, збільшіть ПДФО в їхнє розпорядження.

Четверте. Поставте на голосування наш проект закону про захист бізнес-клімату, бо єдині, хто утримує нашу армію, є платники податків України. А силовики, замість того, щоб ходити на фронт, дуже люблять жити в офісах українського бізнесу.

П'яте. Наш рух у Євросоюз. Ви обіцяли, що переговори почнуться в березні 2024 року. Ми маємо негайно поставити на голосування постанову про імплементацію резолюції Європейського парламенту, в тому числі щодо відряджень депутатів.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні народні обранці! Дорогі українці! Минулий тиждень був для Яворівщини особливо скорботним. Два роки тому в недільний ранок, 13 березня, понад два десятки ворожих російських ракет прилетіли на Яворівський полігон. На жаль, загинули люди, було багато поранених. Звичайно, що це велика біда для родин цих відважних українців, які пішли, аби захищати рідну землю, і, на жаль, загинули в навчальних центрах. Потрібно підтримати родини, адже є багато людей з інвалідністю.

Дорогі колеги, хоча ми разом з вами в цьому залі в минулому році проголосували відповідний закон, який урівнює в правах тих наших героїв, які загинули на полігонах, з тими, які загинули на різних фронтах, все-таки він ще досі не підписаний. Тому я з цієї трибуни закликаю Президента підписати цей закон, закликаю працівників Офісу Президента зробити всі необхідні процедури для того, щоб закон був підписаний. Це буде правильний крок для пошани родин наших героїв. Шановні народні обранці, закликаю кожного згадати ці наглі ракетні ворожі удари по Одещині, по Сумщині, по всіх областях, по різних полігонах, навчальних центрах і пом'янути наших героїв хвилиною мовчання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, хвилинка мовчання.

(Хвилинка мовчання).

Галайчук, фракція «Слуга народу». Потім Юлія Володимирівна, фракція «Батьківщина».

ГАЛАЙЧУК В.С., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, 25 березня 1918 року – день утворення Білоруської Народної Республіки. Тепер 25 березня в Білорусі, хоч і неофіційно, відзначається День волі – це річниця створення першої національної держави білорусів, прапор у яких був біло-червоно-білий, герб – погоня, а державна мова – білоруська. Цього дня згадують всіх білоруських героїв, які захищали національну ідентичність свого народу, віддали життя у боротьбі з російською імперією, а також тих, які продовжують цю боротьбу.

На наше з колегами з МФО «За демократичну Білорусь» глибоке переконання ми маємо всіляко підтримувати волелюбних друзів-білорусів, які продовжують боротьбу із жорстоким режимом самопроголошеного Лукашенка і з імперіалістичною росією, яка фактично захопила Білорусь і взяла в заручники білоруський народ.

Ризикуючи життям, білоруські борці за свободу сьогодні продовжують саботувати повзучу російську окупацію і в міру своїх можливостей допомагати Україні в цій війні з імперією. Сьогодні вже більше тисячі таких борців білоруський режим тримає за ґратами. Ми маємо підтримувати зусилля всього демократичного світу для того, аби звільнити їх з того полону.

Ми з білорусами єдині в боротьбі із звірячим імперським російським режимом за волю наших народів, за їх національну ідентичність. Лише в такій єдності ми можемо перемогти.

Живе Білорусь! Живе вічно! Слава Україні!

ГУЗЬ І.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець)*. Слава Україні! Живе Білорусь! Мої колеги тримають полкове знамено найбільшої білоруської формації у Збройних Силах України (це полк імені Кастуся Калиновського). Нещодавно минуло два роки, як була створена ця формація. Я від імені українського парламенту, українського народу хочу привітати кожного бійця білоруської формації полку імені Калиновського. Зараз ці хлопці та дівчата на сході. Ви розумієте, як це складно боротися в іншій країні за свій інтерес. Але кожен білорус, який сьогодні зі зброєю в руках бореться проти російського окупанта, знає: без вільної України не буде вільної Білорусі.

Тому я хочу щиро побажати не здаватися. Глибоко переконаний, що рано чи пізно ми будемо з цим стягом у вільному Мінську у вільній Білорусі. Водночас ми пам'ятаємо про тих декілька десятків бійців полку імені Калиновського, які загинули за інтереси Української держави та білоруської держави.

Слава Білорусі! Слава Україні! Живе Білорусь!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Шановні колеги, з 1 січня цього року вступила в силу друга частина так званої «земельної реформи». З 1 січня під час війни продається вже по 10 тисяч гектарів землі в одні руки і не фізичним особам, які живуть на землі і працюють, а юридичним особам, великим корпораціям, всім, хто сьогодні бачить землю як спекулятивний товар. На продаж виставлено 72 відсотки території України. На цю хвилину, якщо ви подивитися звіт про те, хто, яку частину нашої сільськогосподарської родючої землі контролює, мільйони гектарів землі вийшли з-під контролю Української держави.

У той час, коли на фронті йде боротьба за кожну вулицю, за кожний будинок, за кожен квадратний сантиметр землі, коли наші герої кров'ю поливають цю землю, в цей час іде просто нахабний, цинічний розпродаж найбільшого багатства України. Ви розумієте, що тільки мале і середнє сільгоспвиробництво, сімейне фермерство може дати нам мільйони робочих місць, може дати і людям, які мешкають у місті та в селі, нормальні прибутки, нормальну роботу, країні – сотні мільярдів доходів. Якщо ця земля буде

розкрадена спекулянтами, великими транснаціональними корпораціями, всіма, хто бачить нашу землю як наживу, як ми будемо звітувати перед прийдешніми поколіннями? Земля мусить належати лише українському народові і більше нікому.

Тому фракція «Батьківщина» вимагала на засіданні Погоджувальної ради поставити на голосування законопроект, який передбачає, що до кінця війни ніякого розпродажу сільськогосподарської землі не буде. На жаль, підтримала його лише група «Партія «За майбутнє».

Ми звернулися до Президента, 25 тисяч підписів під петицією зібрали аграрії разом з нами, але цю петицію ніхто не побачив. Ми вимагаємо, щоб цей законопроект був поставлений на голосування на найближчому засіданні Верховної Ради. Дослухайтесь до того, що говорить сьогодні Україна. Немає в українців грошей, щоб купити собі навіть клапчик землі. Але тим, хто має мільярди, у тому числі здобуті корупційним шляхом, на зловживаннях в Міністерстві оборони, ця земля сьогодні продається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Шановні колеги, виступи завершено.

Зараз проведемо сигнальне голосування, а потім будемо далі проводити агітаційну роботу.

Колеги, займіть, будь ласка, свої місця в залі. Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування.

Нагадую, необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» і утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло. Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 204.

Є результати, є за, проти, утрималися. Добре.

Ярослав Іванович Железняк – з процедури. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Доброго дня, колеги! Ви щойно побачили 204 голоси на табло. І навіть у президії ми не бачимо всіх колег. Тому в мене прохання до головуючого (знову-таки продовжуючи добру традицію): а можна оголосити, скільки зараз народних депутатів офіційно перебувають у відрядженнях Верховної Ради України станом на сьогодні? Тому що нам розповідали, що відрядження під час пленарних засідань підписувати не можна. Відверто кажучи, багато колег отримали відмову.

Хотілося б дізнатися, скільки зараз конкретно колег перебувають в офіційному відрядженні.

Дякую. Можна по фракціях і групах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ярославе Івановичу. Ми обов'язково підготуємо цю інформацію.

Ірина Володимирівна Геращенко. З процедури чи з мотивів? З процедури. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги! Фракція «Європейська солідарність» підтримує вимогу дружньої фракції «Голос» щодо озвучення повної інформації, де знаходяться народні депутати України. Це ненормально, коли збираємося раз на місяць і реєструється щодо своєї присутності в сесійній залі лише 204 народні обранці.

Також всі ми знаємо, що адвокат Амстердам розіслав уже два листи всім народним депутатам України з погрозами щодо можливого голосування за законопроект про заборону московських попів. Для нас дуже дивно, що в порядку денному немає законопроекту про заборону московських попів, хоча він підготовлений до другого читання профільним комітетом. Ми звертаємося зараз до головуючого з проханням внести до порядку денного цей законопроект, а колег просимо проголосувати за внесення цього законопроекту до порядку денного. Це тест: ми за Україну чи ми боїмося адвоката Амстердама. Давайте ми це перевіримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Володимирівно. Ви знаєте не гірше мене, як постійна членкиня Погоджувальної ради, як законопроекти опиняються в порядку денному.

Дмитро Олександрович Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Шановні колеги, я не знаю, чи знаєте ви, українське суспільство, українські журналісти, однак інформація про відрядження Голови Верховної Ради в нас стала державною таємницею – їй присвоєно гриф ДСК. Інформація щодо видатків так само.

Скажіть, будь ласка, яку загрозу для життя, здоров'я Стефанчука, оточення це становить? Чому таку інформацію не надають навіть народним депутатам, розповідаючи про те, що це інформація з обмеженим доступом? Звідки в державі, в якій йде війна, інформація про вигули за кордон за державний кошт стала великою таємницею?

Будь ласка, Олександрє Сергійовичу, поясніть. Ви сьогодні на правах головуєчого. Коли таке рішення було прийнято і ким?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу. Я думаю, ви знаєте, що таке рішення точно приймає не президія, а Апарат Верховної Ради. Ви можете звертатися з депутатськими запитами до них, і вони цю інформацію нададуть.

Сергію Володимировичу, у вас буде виступ з процедури?

Власенко – з процедури.

Дмитре Олександровичу, у вас не з процедури, до речі. Це процедура життя депутатів, а не процедура в залі.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане головуєчий. Я прошу вас дотримуватися вимог Регламенту, і якщо розповсюджується не зовсім коректна інформація, спростовувати її. Верховна Рада не збирається один раз на місяць. Останнє засідання Верховної Ради відбулося 14 березня, шість днів тому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу, що ви слідкуєте за тим, що кажуть депутати. Я перебуваю в постійному конфлікті інтересів, як одна стаття Регламенту мені забороняє коментувати виступи, а інша спонукає мене надавати правдиву інформацію. Тому я не можу визначитися. Дякую, що ви допомагаєте мені вирішити цей внутрішній конфлікт.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питань порядку денного.

З процедури? Разумков – з процедури. Далі переходимо до розгляду питань порядку денного.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександрє Сергійовичу. По-перше, робота Верховної Ради – це також процедурні питання. Оскільки добитися відповіді від керівника парламенту ми не можемо в інший спосіб, то йдемо тим, що нам дозволяє Регламент.

А щодо процедури. Я підтримую колег, тому що 14 березня парламент збирався, але прийняв одне рішення, а до цього працював лише 22, 23, 24 лютого. Тому, шановні колеги, я прошу поставити на голосування пропозицію про те, щоб ми сьогодні працювали до повного вичерпання питань порядку денного, який був запропонований.

Прочу таку пропозицію поставити на голосування і підтримати. Хочемо працювати – давайте працювати. У нас сьогодні армія воює 24 на 7, держава

працює 24 на 7, то і народні депутати можуть попрацювати трохи більше, ніж півтори години, як це відбувається останнім часом.

Прошу поставити мою пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Давайте визначимося, на підставі чого ви це просите. Дайте мені для прикладу якийсь пункт Регламенту. Наприклад, СБУ ми викликали на підставі певного пункту Регламенту. Давайте розберемося. Якщо дійдемо згоди, на основі чого я маю поставити на голосування вашу пропозицію, то обов'язково її поставлю.

Переходимо до розгляду питань порядку денного.

Перший проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування здобуття вищої освіти та надання державної цільової підтримки її здобувачам» ([№ 10399](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Це перше читання.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Два – за, два – проти, колеги? Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Колебошин Сергій Валерійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 140, Одеська область, політична партія «Слуга народу»)*. Добрий день! Прошу передати слово Сергію Бабаку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бабак Сергій Віталійович. Будь ласка.

БАБАК С.В., *голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Доброго дня, шановні колеги! Минулого літа були оприлюднені цифри державного замовлення в закладах вищої освіти України на 2023 і 2024 роки, і вперше за часи нашої каденції і під час воєнного стану в нас було збільшено державне замовлення на такі популярні спеціальності, як право, економіка, журналістика. Це не просто обурило, це серйозно заділо деяких голів комітетів, особливо тих, які відповідають за економіку, за робочу силу, за ринок праці, і тих, хто збирає податки.

Ми зібрали засідання комітету з чотирма головами інших комітетів і серйозно розібрали систему державного замовлення в Україні. Тоді ми знайшли в них велику системну проблему під час його формування. Після цього ми провели декілька нарад з Прем'єр-міністром, з міністром освіти, з міністром економіки, і дійшли до того, що нам потрібна нова система державного замовлення, яка, власне, «виливається» в цьому законопроекті. Прошу вас підтримати цю ідею, тому що держава повинна замовляти ті спеціальності, де вона є монополістом у наданні робочих місць. Це буде стосуватися вчителів, медиків, енергетиків, атомників та інших професій, які забезпечують нашу національну і економічну безпеку. А всі інші діти, які талановиті і набрали високі бали за результатами ЗНО або з національного мультипредметного тесту, отримають грант, який дозволить їм вступати до будь-якого університету України на будь-яку спеціальність, яку вони самі оберуть. Таким чином ми спільно з Кабінетом Міністрів хочемо зробити дві речі. Перше – щоб державне замовлення було забезпечено першим робочим місцем і було чесним, а друге – щоб всі талановиті діти мали доступ до вищої освіти і щоб їх число збільшилося.

Я особисто і комітет дуже просимо вас підтримати цей законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Піпа Наталія, фракція «Голос». Будь ласка.

ПША Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Дорогі українці! Шановні колеги! Нарешті ми голосуємо те, що Україна чекала 32 роки. Якщо б мене тут чули, я запитала б: хто задоволений рівнем вищої освіти в Україні? На жаль, не так багато людей підняли б руки, включно з тими, хто мене дивиться.

Цей законопроект – це можливість підняти і змінити рівень нашої вищої освіти. Ми платимо своєю кров'ю, щоб вступити до Європейського Союзу і в майбутньому до НАТО. Так, власне, і цей законопроект наближає нас до стандартів ЄС і дає ефективно розподілити кошти, які наша держава може вкласти у вищу освіту.

Люди, які вимушені були виїхати з України, розуміють, що Україна насправді дуже соціальна держава, яка в основному дає дошкільну освіту, повну загальну середню освіту, а не базову, і вищу освіту. Цей законопроект про ефективніше використання коштів у вищій освіті для того, щоб держзамовлення називалося держзамовленням і формував його ринок праці, а не університети, які кажуть, кого вони і як готові навчати. Цей законопроект дасть можливість використовувати кошти так, щоб наша освіта була конкурентоспроможною у світі, а ми створювали не рейтинг лише наших вітчизняних університетів, а могли конкурувати і у світовому.

Також хочу заспокоїти тих, хто говорить, що діти, які добре вчаться, не зможуть поступити на бюджет. Більшість з них зможе поступити на бюджет або стовідсотковий, або із значною часткою фінансування. Але я відразу звертаюся насамперед до Міністерства фінансів, Міністерства економіки і Міністерства освіти і науки. Цей законопроект стане законом і зможе ефективно працювати лише тоді, коли між першим і другим читаннями ми побачимо добре продуману підзаконку, а далі потрібно її втілити.

Законопроект якісний, все залежить від його виконання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна, «Європейська солідарність».
В'ятрович Володимир Михайлович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Доброго дня, шановні колеги! Трохи зіб'ю загальний пафос захоплення цим законопроектом, тому що, мені здається, ідея тісніше прив'язати державне замовлення до потреб праці, безумовно, заслуговує на підтримку, але точно не те, як уряд її виклав у цьому законопроекті. Тому що виникає стійке враження, що все зведеться до зменшення без того і вкрай недостатнього фінансування освіти.

Увага! Проект скасовує обов'язок вишів набирати не менше як 51 відсоток студентів на навчання за рахунок держбюджету. Цю частку можна буде знижувати хоч до нуля. Натомість декларується можливість надавати студентам гранти на навчання та пільгові кредити. Але, по-перше, проект передбачає, що грант може покривати лише частину вартості навчання, і не вказує, яку саме частину. По-друге, не вказано, яку частку студентів буде охоплено цими грантами.

Історія з кредитами так само вилами по воді писана, а діюча гарантія руйнується тут і зараз. Очевидно, що обсяги грантів і кредитів будуть визначатися не намірами Міністерства освіти і науки, а Міністерством фінансів.

Те саме з соціальними стипендіями, виплата яких прив'язується до фінансово-майнового стану родини. А яким має бути цей стан, щоб людина не втратила стипендію? Як це буде оцінюватися? В проекті про це ні слова.

Інша новація. Вимога до студентів, які навчаються на держзамовленні, укласти договір – і після випуску три роки працювати на конкретному місці. Ті, хто не погодиться на це закріпачення, переводяться на платне навчання. Хто змінить місце роботи, має повернути стипендію за весь період навчання.

До всього проект не передбачає жодних перехідних періодів. Правила вступу міняються на ходу вже під нинішню кампанію, яка стартує чи в квітні, чи в травні. І ніяких пільгових кредитів студентам цього року, звичайно, не буде.

Фракція «Європейська солідарність» підтримує прагнення реформувати вищу освіту, але в такому вигляді ми не можемо підтримати цей законопроект. Ми закликаємо урядовців і колег депутатів серйозно і всебічно обговорити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Іван Григорович Кириленко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, давайте читати між рядками цього законопроекту. Сфера освіти повністю залежна від грошей міжнародних донорів. Ми розуміємо, що є величезні загрози і ризики фінансування цієї надзвичайно чутливої сфери в Україні.

Треба шукати вихід. Автори законопроекту (уряд) побачили цей вихід у жорсткому режимі економії, адресності підтримки, максимальній ефективності кожної копійки, яка буде спрямовуватися в цю сферу. Це зрозуміло. Але суттєві зауваження, які є, починаються із головного: законодавча ініціатива грубо порушує Конституцію України, що неприпустимо для найвищого органу виконавчої влади, яким є Кабінет Міністрів.

На це та низку інших суттєвих зауважень вказує Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, яке каменя на камені не залишило від цих законодавчих ініціатив, і це треба врахувати. Зокрема, особливо насторожує, якщо збережуться ці норми, в нерівних умовах будуть приватні і державні заклади освіти. Звичайно, державні заклади освіти готують фахівців для конкретної економіки, а це дорожче і складніше готувати інженера, механіка, ветлікаря, агронома тощо, ніж спеціалістів для віртуальної сфери обслуговування та інших послуг. Звичайно, дизайнера чи модельєра готувати набагато дешевше. Тому державні заклади освіти будуть від цього потерпати і можуть закриватися. Є така загроза.

Приватний заклад освіти і пільговики – якимось не дуже в'яжуться. Комунікація між головними стейкхолдерами, як у нас у комітеті говорять, була поганою. Тому виступили проти профспілки, громадські організації, ради директорів. Доведеться змінювати проект закону в комітеті, тому ми над цим будемо працювати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Арешонков, депутатська група «Довіра». Григорій Миколайович Мамка і Олександр Юрченко – по 1 хвилині.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Чи потрібно приймати даний законопроект у першому читанні?

Однозначно так, його треба дуже серйозно доопрацьовувати, тому що покладені сучасні ідеї. Пошук альтернативних джерел фінансування, роботодавці, які мають бути потужно включені в систему працевлаштування, багато інших моментів, дійсно, важливі.

Але в мене одне запитання. Чи погоджуються з тим, що запропоновано в законопроекті сьогодні, ректори вищих навчальних закладів, інтелектуальна еліта областей? Не впевнений. Треба проводити відповідну роз'яснювальну роботу, тому що буде так, як сталося з об'єднанням університетів в Житомирі, коли всіх між собою пересварили, попередньо не підготувавши всі методичні нормативні речі.

Давайте готувати законопроекти якісно. За перше читання треба голосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович Мамка, депутатська група «Платформа за життя та мир».

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні народні депутати! Я добросовісно вивчаю всі законопроекти і хочу зазначити, що давно таких законопроектів, які писалися тривалий час, я не зустрічав.

Ви розумієте, як законопроектом трактуємо Конституцію України? В Конституції України є право на вищу освіту. Ми кажемо, що, дійсно, є право, але це можливість отримання вищої освіти. Потім цим законопроектом ми прибираємо визначену законом чисельність студентів: на 10 тисяч населення 180 студентів. З яких цифр Кабінет Міністрів плануватиме державне замовлення? Та їх не існує в цьому проекті закону.

Також ми прибираємо пільговість, зарахування пільгових категорій осіб, але вводимо гранти і кредитування під 3 відсотки в комерційних банках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрченко Олександр Миколайович. Григорію Миколайовичу, якщо не записується, то 1 хвилина, ви ж знаєте.

Юрченко, 1 хвилина. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Дана урядова ініціатива непогана і пропонує концептуально оновлене бачення підтримки для здобуття вищої освіти. Але в неї закладена жахлива, ганебна ініціатива. Йдеться про те, що наші захисники та їхні діти

повинні доводити державі, яку вони боронять, фінансово-матеріальне становище своєї сім'ї для того, щоб отримати державну підтримку під час навчання. Держава винна цим людям за своє існування і незалежність. Їхні нащадки – це найкращий генофонд України. Це так ми намагаємося боротися за свою українську ідентичність? Ці норми повинні бути обов'язково перероблені до другого читання. Ми повинні зробити всі умови для підтримки наших захисників, а не навпаки, забирати в них пільги та преференції за те, що вони вже заплатили своєю кров'ю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до голосування. Займіть свої місця, будь ласка.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування здобуття вищої освіти та надання державної цільової підтримки її здобувачам» ([№ 10399](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

З процедури? Разумков Дмитро Олександрович. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександр Сергійовичу. По-перше, хочу звернутися до вас, щоб ви зазначили, за якою нормою Регламенту у вас є можливість змінювати черговість питань порядку денного, коли до вас звертаються інші народні депутати. Дуже не люблю подвійні підходи. Відповідь на ваше запитання щодо Регламенту. У пункті 5 статті 19 Регламенту Верховної Ради України зазначено, що Верховна Рада може прийняти рішення щодо одноразової зміни тривалості пленарного засідання. Рішення про продовження пленарного засідання після 15 години приймається Верховною Радою.

На основі пункту цієї статті поставте на голосування мою пропозицію про продовження пленарного засідання до вичерпного порядку денного, який сьогодні був сформований на засіданні Погоджувальної ради. Інакше я поставлю запитання: як відбувалося засідання Погоджувальної ради? Тому що згідно з Регламентом вона має проходити публічно і на ній мають право бути присутні всі комітети і будь-який народний депутат.

Будь ласка, поставте мою пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз, Дмитре Олександровичу. Я тоді відкрию Регламент, поки буде розгляд наступного законопроекту, і ми визначимося.

Ярославе Івановичу, будь ласка. З процедури?

Железняк – з процедури. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановний головуючий! Шановні народні депутати! Я ставив запитання: скільки людей у відрядженні? На жаль, не отримав відповідь офіційно. Тоді дозвольте, я повідомлю неофіційно, як пропонували, до речі, колеги. Якщо це не відповідає дійсності, можете спростувати.

Станом на 20 березня 33 народних депутати України офіційно перебувають у відрядженні, плюс 5 взяли відпустку. Це 38 народних депутатів, 10 відсотків складу поточного парламенту. Це та цифра, яка трохи не корелюється з позицією, яку озвучували депутатам, що під час пленарних засідань у нас не відбуваються відрядження. Не всі ці відрядження від делегацій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Але мені здається, вона і не корелюється з чутками і різними думками на тему того, що хтось когось кудись не випускає.

Ірина Володимирівна Геращенко, «Європейська солідарність». Ви з процедури? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, як ви знаєте, традиційно березень у всьому світі – це місяць, коли країни звітують, обговорюють імплементацію у своєму законодавстві резолюції Ради Безпеки ООН 1325 щодо прав жінок. Очевидно, що сьогодні українські жінки найбільше страждають, як і діти, від російської агресії. У всьому світі на всіх майданчиках ми маємо говорити про воєнні злочини росіян щодо українських жінок.

Я хочу поінформувати вас, що нашій фракції, зокрема і мені як співголови фракції, моїм колежанкам Марії Іоновій, Іванні Климпуш-Цинцадзе, іншим представницям, було заблоковано можливість взяти участь у всіх міжнародних заходах, куди ми були запрошені, щодо жіночого лідерства, де ми планували говорити про воєнні злочини. Хто ж заблокував ці наші відрядження? Це був Голова Верховної Ради пан Стефанчук, це був його заступник пан Корнієнко, які не підписали цих відряджень. Ми розцінюємо це не лише як неповагу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Ірино Володимирівно.

Тоді поставимо на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова і далі перейдемо до наступних питань.

З процедури? Тищенко Микола Миколайович. Будь ласка.

ТИЩЕНКО М.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, вельмишановні панове. Але що відбувається? Це, за інформацією наших колег, подвійні стандарти, які застосовуються до народних депутатів. Зараз 38 народних депутатів знаходяться у відрядженні, п'ятеро з яких – у відпустці під час війни. Тому я хочу назагал розголошення цих депутатів поіменно. До «стіни ганьби» цих

депутатів. Це велика ганьба. У той час, коли ми втрачаємо наших військових на передовій, ці депутати «прохлаждаються». Тому нехай відзвітують нам, нададуть інформацію перед всім парламентом, що такого, як сказав Давид Арахамія, вони зробили для держави. Нехай голова фракції партії «Слуга народу» відзвітує за цих депутатів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Миколайовичу.

Там не всі від фракції «Слуга народу». Коли ця статистика з'явиться, то буде зрозуміло.

Давиде Георгійовичу, ви репліку будете брати? Вас згадали. Він не чув. Добре.

З процедури? Дивіться, колеги, обговорення відряджень – це не виступ з процедури. Я, мабуть, далі припиню надавати слово з цього питання.

Марія Мезенцева. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане спікере. Для того, щоб протидіяти дезінформуванню українців деякими нашими колегами, відповідно до статусу народного депутата України кожен, хто отримує офіційне відрядження, відряджається на виконання завдань Верховної Ради України і державної політики, має звітувати і звітує Голові Верховної Ради, віцеспікерам (за необхідності), профільному комітету, а також народу України. Це є зобов'язання за законом. Шановні колеги, вивчайте матчастину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дійсно, звіти розписуються навіть на весь комітет, наскільки я пам'ятаю.

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова так, як він її сформулював – працювати до вичерпання питань порядку денного відповідно до пункту 5 статті 19 Регламенту Верховної Ради України. Верховна Рада може прийняти таке рішення (тут не уточнено, що це процедурне рішення). Для прийняття цього рішення потрібно 226 голосів. Прошу голосувати.

«За» – 189.

Рішення не прийнято.

По фракціях, будь ласка.

Наступне питання порядку денного...

Петро Олексійович Порошенко – з мотивів цього історичного голосування.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги, я хотів би наголосити, що у своєму виступі я вимагав не лише, щоб ми продовжили сьогодні засідання до вичерпання питань порядку денного, а щоб ми поставили на голосування питання щодо формування тимчасової слідчої комісії щодо фортифікаційних споруд,

бо Верховна Рада усувається від своєї відповідальності про контроль за використанням коштів і про безпеку держави. Вимагаю поставити на голосування законопроект про заборону російської церкви, захист бізнесу від свавілля силовиків. І коли нам дають тут такі пояснення, то треба імплементувати резолюцію Європейського парламенту, в тому числі щодо усунення порушень Конституції щодо парламентської дипломатії.

Тому я вимагаю з цим формулюванням поставити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви знаєте, яким чином законопроекти потрапляють до порядку денного. Ви також один із учасників Погоджувальної ради.

З процедури – Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Олександр Сергійовичу, прошу поставити зараз на голосування пропозицію Петра Олексійовича Порошенка про включення до порядку денного таких законопроектів: «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України з метою посилення захисту прав та інтересів бізнесу» ([№ 10440-4](#)), «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування фактів неналежного облаштування фортифікаційних споруд та інженерних загороджень на лінії зіткнення» ([№ 10462](#)), «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності в Україні релігійних організацій» ([№ 8371](#)) «Про виконання Резолюції Європейського Парламенту від 29 лютого 2024 року № P9_TA(2024)0119 в частині скасування обмежень щодо закордонних поїздок народних депутатів України» ([№ 11058](#)). Я назвав конкретні номери законопроектів. Прошу поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артуре Володимировичу.

Питання порядку денного визначає Погоджувальна рада. В мене немає обов'язку їх ставити на голосування. Це по-перше.

По-друге, щодо деяких озвучених вами законопроектів немає навіть висновків комітетів, наскільки я пам'ятаю. Тому рухаємося далі.

Переходимо до розгляду наступного питання – проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб

у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю» ([№ 9538](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Іонушас Сергій Костянтинович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

Прошу показати Іонушаса, бо я не Іонушас.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, у даному законопроекті передбачається надати можливість Національній поліції України ідентифікувати зброю, яка заходить до нас з боку російської федерації, зокрема й трофейну. Порядок декларування вогнепальної зброї буде встановлюватися Міністерством внутрішніх справ України.

У цьому законопроекті дозволяється Національній поліції України, Міністерству внутрішніх справ України фактично ідентифікувати зброю, що знаходиться на руках. Ця зброя повертатиметься власникам, тобто тим, хто володів нею, до закінчення воєнного стану.

Комітет з питань правоохоронної діяльності рекомендує прийняти даний законопроект за основу. Колеги, прошу його підтримати.

Цей законопроект стосується виключно тієї зброї, яку не ідентифіковано. У ньому жодним чином не регулюється питання цивільної зброї.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Фріз Ірина Василівна, фракція «Європейська солідарність».

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги, шановні українці, думаю, наш обов'язок як представників народу забезпечити, щоб кожен аспект національної безпеки був ретельно продуманий та ефективно врегульований, особливо в умовах нинішніх викликів. Усі, хто залишився в Києві, пам'ятають, що саме роздача зброї цивільним у перші дні вторгнення реально спрацювала на підсилення захисту нашої країни. Усі пам'ятають ці історії. Працівники ДБР

тікали по всій країні, а звичайні цивільні люди отримували зброю та йшли на захист своїх міст, селищ і міста Києва. Саме тому ми будемо підтримувати цей законопроект, щоб зброю, яку цивільні знайшли чи відібрали у загарбників, можна було зареєструвати і офіційно, легально використовувати для оборони держави.

Одразу хочу сказати, що в даному проекті пропонується спрощення процедури декларування таких видів зброї, і це правильно. До того ж встановлюється заборона на носіння та зберігання незареєстрованої вогнепальної зброї, зменшуючи ризики її використання в незаконних цілях.

Саме тому фракція «Європейська солідарність» буде підтримувати цей законопроект у першому читанні. Ми вважаємо, що сьогодні кожна людина в Україні, яка може тримати зброю, її мала і могла застосувати. Це питання збереження нашого суверенітету, і це питання нашої національної безпеки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановний пане головуєчий, шановні народні депутати! Цей законопроект, підготовлений Міністерством внутрішніх справ України, як на мене, є першою спробою облікувати хоча б частину тієї зброї, яка на руках в сумлінних громадян України. Дійсно, цим шляхом потрібно йти. Чи найкращий варіант запропонований у законопроекті, є певний сумнів. Але, шановні колеги, кількість незаконної зброї та боєприпасів на руках громадян надзвичайно велика, і це може становити загрозу цивільному населенню.

Найголовніше завдання – спонукати громадян задекларувати цю зброю. У проекті закону пропонується – під час дії воєнного стану і 30 днів після його завершення. Але чи є це тим стимулом, щоб громадяни несли вогнепальну зброю і боєприпаси до підрозділу Нацполіції, велике питання. Через це потрібно думати, що робити далі. Бо може виникнути простий випадок, ми з колегами дискутували з приводу цього, що той, хто має вогнепальну зброю, возитиме її в автомобілі разом із заявою, у якій незаповнена дата, і казатиме, що їде саме в підрозділ Нацполіції, щоб її здати. Тобто потрібно і це внормувати. Але ми на порозі того, щоб і уряд, і народні депутати, нарешті, підготували й прийняли закон про володіння вогнепальною зброєю, бо це має бути запорукою безпеки в громадянському суспільстві і охороною кожного помешкання. Це майбутнє.

Ми будемо голосувати за даний законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз, депутатська група «Відновлення України».

МОРОЗ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Бурмічу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний головуєчий, шановні колеги. Звичайно, цей законопроект під час війни дуже потрібний. Третій рік іде війна. Сьогодні ми бачимо, що діється на кордонах: ДРГ, мародери, інші злочинні угруповання, які користуються і думають про те, що війна все спише. Не спише. Пам'ятаємо, як на початку війни роздавалася зброя, хто її здобув, знайшов і таке інше. Для чого? Щоб захищати країну, сім'ю, себе. Сьогодні такий закон дасть змогу людям мати зброю на час воєнного стану, і це дуже правильне рішення. Звичайно, її треба поставити на облік, щоб кожен розумів свою відповідальність.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує цей законопроект і вважає, що в ньому все прописано, щоб і поставити на облік, і була відповідальність у людей.

Ми підтримуємо цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков, 1 хвилина, і переходимо до голосування.
Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю. Шановний пане головуєчий, шановні колеги. Депутатська група «Довіра», безперечно, буде підтримувати даний законопроект у першому читанні. Ми звертаємо увагу, що законопроект про обіг цивільної вогнепальної зброї, який викликав і викликає багато розмов у суспільстві, дозволяє громадянам володіння короткоствольною зброєю, придбання, тримання такої зброї, ми так і не довели до кінця. А сьогодні війна, на руках у людей достатньо багато зброї, і дуже важливо врегулювати питання зберігання, володіння нею, і, найголовніше, вирішити, яким чином вона має перебувати на повноцінному обліку, і після завершення воєнного стану ця зброя має перейти у володіння держави. Усе інше будемо розглядати пізніше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шараськін, фракція «Голос». Будь ласка.

ШАРАСЬКІН А.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дай боже здоров'я. Хотів би звернути увагу, що це чергове нефахове затикання великої проблеми.

Позиція перша. Нам потрібен адекватний, нормальний закон про зброю, а не те, що пропонується зараз до другого читання.

Друге. Ви всі, хто його готував, вносите правовий нігілізм і оксиморон. Цивільні зі зброєю, за Гаазькою конвенцією, – це комбатанти, це воююча сторона. Навіщо ви прописуєте якихось міфічних цивільних з вогнепальною зброєю? У проекті абсолютно невірно і неправильно все виписано. Ми будемо мати наслідки з міжнародної правової точки зору. Тому не треба тимчасових мір, потрібен адекватний закон.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Більше немає бажаючих? Переходимо до голосування законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю» ([№ 9538](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного.

З процедури – Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександр Сергійовичу, зараз ми розглядатимемо наступний законопроект. Я хотів би попросити поставити на голосування для підтвердження поправки 51 та 52 і дати мені можливість виступити щодо інших поправок, я не наполягатиму на їх голосуванні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, ось лист від Данила Олександровича Гетманцева щодо цих поправок. Він хотів би поставити... (Шум у залі).

Поправки 51, 52, 45. Гетманцев.

З процедури – Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, прошу хвилину уваги. Скажіть, будь ласка, чи не набридло, що до вас ставляться, як незрозуміло до кого? Поправки 51, 52 – це знову про зарплати членів Національної комісії з цінних

паперів та фондового ринку, щоб вони отримували 100 тисяч. Вони направлені на створення конфлікту інтересів, щоб дружина продовжувала працювати в ІСУ.

Два засідання поспіль ви вносили ці поправки, коли на фронті не вистачає грошей і озброєння! Вам знову їх пхають! Майте совість, не перетворюйте Верховну Раду на казна-що! Будь ласка, не голосуйте за поправки 51, 52. Автор бере слово щодо них для того, щоб вам пояснити, як важливо за них проголосувати. Законопроект правильний, але в нього знову засовують все лайно, яке можна і не можна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо митного оформлення біометану» ([№ 9456](#)). Це друге читання. Чи є бажані ставити поправки на голосування для врахування?

Кучеренко, 3 хвилини. Якщо пропонуватимете ставити поправки, називайте номери.

Просто виступ.

Кучеренко. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, шановні українці, хочу висловити і свою фахову позицію, і позицію фракції «Батьківщина» щодо цього законопроекту.

Насамперед ми однозначно підтримували його в першому читанні, це абсолютно правильний, простий законопроект, який, по суті, дозволяє і відкриває можливість нашим виробникам біометану, а це переважно аграрні виробництва, які мають відповідну ресурсну базу, стабільно виходити на європейський ринок та гарантувати збут своєї продукції, що важливо з точки зору залучення інвестицій.

Хочу нагадати, що потенційно ринок біометану має дуже великі перспективи в Україні. Може йтися про мільярди кубів газу (до 5-7 мільярдів кубів газу), якого сьогодні, на жаль, не вистачає в Україні. До того ж останнім часом ми спостерігаємо падіння видобутку природного газу в Україні через, на жаль, абсолютно бездарні дії уряду, керівників відповідних геонадр та інших організацій.

Щодо другого читання. Пане Даниле, ми розуміємо, що до другого читання до абсолютно простого законопроекту з'явилися певні поправки. Сподіваємося,

вони не погіршать ситуації. І ми прийняли рішення відреагувати на звернення профільних аграрних асоціацій, всіх виробників і розробників, технічного персоналу, які працюють у сфері альтернативного біопалива, і підтримати цей важливий законопроект, щоб ми отримали додаткову серйозну можливість для експорту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Даниле Олександровичу, будете відповідати?

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я так розумію, для врахування більше немає поправок.

А щодо підтвердження, Даниле Олександровичу, ви зверталися листом. Три поправки...

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Так, дійсно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви всі поправки хочете поставити на голосування, чи якусь з них?

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Я хочу поставити на голосування для підтвердження поправку 51 щодо конфлікту інтересів. З багатьма членами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, практично з усіма, ми обговорювали цю поправку. Вона вкрай важлива, без неї заблоковано підписання законопроекту, необхідного для розкриття фінансування в розмірі 1,5 мільярда доларів від Світового банку.

Особисто прошу всіх підтримати цю поправку зеленою кнопкою. Вона дуже важлива.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Гетманцев просить поставити на голосування для підтвердження враховану поправку 51 за його авторства. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 202.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Даниле Олександровичу, на поправках 52 та 45 будете наполягати?

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Поправка 52 стосується заробітної плати членів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Прошу її підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 52 народного депутата Гетманцева. Комітетом вона врахована. Народний депутат Гетманцев просить підтвердити таке рішення. Прошу голосувати.

«За» – 203.

Рішення не прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Переходимо до голосування за законопроект у цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо митного оформлення біометану» ([№ 9456](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 297.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

З процедури – Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександрє Сергійовичу. Шановні колеги, дякую кожному, хто насамперед думає не про комісії, а про національну безпеку, про наших захисників і про те, щоб парламент залишався парламентом. Не можна одягати на голову третій раз чийось забаганку. Дякую всім, хто не проголосував за поправки 51 та 52. Сподіваюся, розумних рішень у стінах парламенту буде більше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, але цей виступ, напевно, не з процедури, а з мотивів.

Колеги, на вимогу двох депутатських фракцій – «Європейська солідарність» і «Голос» – оголошується перерва в засіданні на 30 хвилин (*Шум у залі*).

Що? Після бавовни? Колеги, не розходьтєся, є пропозиція проголосувати законопроект про бавовну, він стратегічно важливий, а потім підемо на перерву.

Отже, переходимо до розгляду наступного питання... (*Шум у залі*).

Артуре Володимировичу, там ряд голосувань.

Оголошується до розгляду проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо обігу насіння сортів бавовника в Україні» ([№ 10427](#)) та альтернативний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо поширення сортів бавовника в Україні» ([№ 10427-1](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цих законопроектів до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Артуре Володимировичу, може, без обговорення? Тоді пропоную перейти до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо поширення сортів бавовника в Україні» (№ 10427-1) у першому читанні за основу. Прошу голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Пропоную прийняти в цілому. Немає заперечень? *(Шум у залі)*. Демченко заперечує, ми не можемо прийняти в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків підготовки поправок і пропозицій до другого читання. Прошу голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Дякую.

Оголошується перерва на 30 хвилин. Керівників депутатських фракцій та груп прошу зібратися в моєму кабінеті.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, продовжуємо нашу роботу. На засіданні Погоджувальної ради, яке відбулося після перерви, було прийнято рішення змінити зараз черговість розгляду питань і перейти до питання... *(Шум у залі)*.

Дмитре Олександровичу, я скликав засідання Погоджувальної ради відповідно до постанови про особливості діяльності нашого безперервного засідання і таке інше. Єдине, ми домовилися провести зараз сигнальне голосування. Якщо вистачає голосів, переходимо до розгляду запитів, тому що є запити до Президента, які треба голосувати.

Тому відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України прошу взяти участь в сигнальному голосуванні. Будь ласка, голосуємо зеленою кнопкою «За».

«За» – 233.

Прошу показати по фракціях і групах.

Дякую.

Шановні колеги, переходимо до оголошення запитів народних депутатів України.

Олено Костянтинівно, будь ласка.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України

КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Олександрє Сергійовичу.

Шановні народні депутати, для оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради України внесено 55 запитів народних депутатів України, із них: до Президента України – 6; до органів Верховної Ради України – 0; до Кабінету Міністрів України – 14; до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 34; до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності – 1.

Отже, зараз ми проголосуємо шість запитів до Президента України.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Павла Сушка до Президента України щодо присвоєння звання Герой України Кротову Богдану Сергійовичу (помертно). Прошу голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Павла Сушка до Президента України щодо присвоєння звання Герой України командирю десантно-штурмової роти 505-го батальйону 37-ї окремої бригади морської піхоти Задерею Денису Руслановичу (помертно). Прошу голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Оксани Савчук до Президента України щодо присвоєння звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (помертно) Чепілю Андрію за незламність духу у відстоюванні національної ідеї, виявленні героїзму

і самопожертві в боротьбі за державний суверенітет та незалежність України. Прошу голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Оксани Савчук до Президента України щодо присвоєння звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (по смертно) Назарію Лугареву за незламність духу у відстоюванні національної ідеї, виявленні героїзму і самопожертві в боротьбі за державний суверенітет та незалежність України. Прошу голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 253.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту групи народних депутатів (Павлюк, Медяник та інші, усього 132 народні депутати) до Президента України про присвоєння звання Герой України та інших державних нагород (по смертно). Прошу голосувати.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту групи народних депутатів (Тістик, Савчук та інші, усього шість народних депутатів) до Президента України щодо передачі костелу Святого Миколая у місті Києві релігійній громаді. Прошу голосувати.

«За» – 214.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 205.

Рішення не прийнято.

Це всі запити до Президента України.

Далі такі запити.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб, які перебувають на обліку в Управлінні праці та соціального захисту населення Уманської міської ради та проживають (у тому числі на постійній основі) в соціальному готелі – Центрі інтегрованих соціальних послуг за адресою: вулиця Петропавлівська, 59а, село Дмитрушки – 2, Уманський район, Черкаська область.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, вулиць і доріг комунальної власності Уманської міської територіальної громади протягом 2022-2023 років.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення належної діяльності неприбуткової самоврядної організації.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Генерального прокурора щодо неналежного проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Валерія Гнатенка – до голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, про надання інформації щодо вжиття операторами електронних комунікацій заходів для забезпечення безперебійності надання послуг зв'язку під час можливих вимкнень електроенергії.

Антон Яценка – до голови Державної служби України з безпеки на транспорті щодо надання інформації стосовно осіб, внесених до системи «Шлях» за період з 1 січня 2023 року до 31 грудня 2023 року по Черкаській області.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно виданих Управлінням містобудування, землевпорядкування, комунального майна та будівельного контролю Уманської міської ради громадянам дозволів на встановлення стаціонарних тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Уманської міської територіальної громади Черкаської області за період з 7 вересня 2023 року до сьогодні.

Валерія Гнатенка – до начальника Київської обласної військової адміністрації щодо надання інформації про суми використаних коштів у 2023 році, виділених з рахунку Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури.

Олени Криворучкіної – до директора товариства з обмеженою відповідальністю «Торгівельний дім «Н'ю-Лайн» щодо надання інформації.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Генерального прокурора щодо порушення розумних строків здійснення досудового розслідування у кримінальних провадженнях.

Антон Яценка – до прокурора Уманської окружної прокуратури щодо надання інформації та копій документів стосовно обґрунтованості набуття активів під час воєнного стану.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій підтверджуючих документів стосовно надходжень до місцевого бюджету Уманської міської територіальної громади.

Групи народних депутатів (Тістик, Савчук та інші, усього шість народних депутатів) – до Прем'єр-міністра України щодо передачі костелу Святого Миколая у місті Києві релігійній громаді.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України щодо проведення дієвих заходів фінансового контролю.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення медичним обладнанням Білгород-Дністровської міської багатопрофільної лікарні.

Олександра Качури – до міністра енергетики України щодо оперативного відновлення електромереж у громадах Сумської області.

Антон Яценка – до начальника Новоархангельського відділу Голованівської окружної прокуратури Кіровоградської області щодо надання інформації та копій документів стосовно обґрунтованості набуття активів під час воєнного стану.

Софії Федини – до Кабінету Міністрів України, Міністерства цифрової трансформації України, адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо результату освоєння коштів, виділених на виробництво безпілотних літальних апаратів.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України стосовно вжиття дієвих заходів для забезпечення дотримання екологічного законодавства.

Антон Яценка – до Уманського міського голови, начальника Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації щодо надання інформації та копій документів стосовно меж історичного ареалу міста Умані Черкаської області.

Олександра Качури – до міністра оборони України щодо ініціювання подання про присвоєння звання Герой України військовослужбовцю Збройних Сил України Третяку Сергію Ігоровичу (помертло).

Михайла Цимбалюка – до Прем'єр-міністра України щодо продажу державного комерційного підприємства «Київське експериментальне протезно-ортопедичне підприємство» та стану протезної галузі в Україні.

Михайла Цимбалюка – до Прем'єр-міністра України щодо права на отримання безоплатного протезування та/або ортезування кінцівки виробами підвищеної функціональності.

Олександра Качури – до голови Сумської обласної державної адміністрації – начальника Сумської обласної військової адміністрації щодо забезпечення жителів населених пунктів Сумської області міжміським та приміським автобусними сполученнями.

Олександра Ковальова – до Прем'єр-міністра України щодо подовження виплати соціальної допомоги деяким категоріям внутрішньо переміщених осіб до кінця дії воєнного стану в Україні та внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 332.

Олександра Качури – до міністра освіти і науки України, голови Полтавської обласної державної адміністрації – начальника Полтавської обласної військової адміністрації, Заводського міського голови Миргородського району Полтавської області, Освітнього омбудсмена України щодо дотримання прав учасників освітнього процесу Бодаквянської гімназії.

Олександра Качури – до Прем'єр-міністра України, голови Сумської обласної державної адміністрації – начальника Сумської обласної військової адміністрації, Конотопського міського голови Сумської області щодо недопущення скорочення педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів міста Конотопа.

Олександра Гайду – до голови Фонду державного майна України щодо питань діяльності Фонду державного майна України.

Олександра Гайду – до голови Фонду державного майна України щодо надання інформації.

Степана Чернявського – до голови Фонду державного майна України щодо затвердженої і прогнозованої рентабельності аграрних державних підприємств, які в управлінні Фонду державного майна України.

Сергія Литвиненка – до голови Фонду державного майна України щодо окремих питань діяльності Фонду державного майна України.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо окремих питань діяльності Фонду державного майна України.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо питань діяльності Фонду державного майна України.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо забезпечення прав працівників аграрних підприємств, які в управлінні Фонду державного майна України.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо надання інформації.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо питань діяльності Фонду державного майна України у сфері приватизації державного майна.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо здійснених заходів контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу державного майна.

Богдана Торохтія – до голови Фонду державного майна України щодо окремих питань сплати земельного податку за ділянки, вилучені в аграрних державних підприємств, які в управлінні Фонду державного майна України, та іншого.

Артема Чорноморова – до голови Фонду державного майна України щодо затвердження стратегічних та фінансових планів аграрних державних підприємств, які в управлінні Фонду державного майна України.

Артема Чорноморова – до голови Фонду державного майна України щодо питань реалізації положень Закону України № 3272-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності використання земель фізичними особами та суб'єктами державного сектору економіки».

Олександр Сергійовичу, це всі запити.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Костянтинівно.

Прошу послухати оголошення. Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Національна спортивна платформа». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Прощука Едуарда Петровича.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання» ([№ 10373](#)). Це друге читання.

Можна, щоб хтось з представників комітету опинився на трибуні? Сергію Костянтинівичу, чи делегуйте комусь... Григорію Миколайовичу можна відразу делегувати.

Добре. Колеги, ми підемо за таблицею? Дмитре Олександровичу, ні? Хотіли виступити представники фракцій «Європейська солідарність», «Батьківщина», Григорій Миколайович, у Дмитра Олександровича є поправки. Давайте почнемо з фракції «Європейська солідарність», далі виступить Разумков, за ним представник фракції «Батьківщина» і на закуску надамо слово Григорію Миколайовичу. Ні, навпаки не працює.

Будь ласка, Артур Володимировичу. Чи хто виступатиме від фракції «Європейська солідарність»? Іонова?

Марія Іонова, будь ласка (*Шум у залі*).

Ірино Володимирівно, вибачте, не впізнав.

Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка, 5 хвилин.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, йдеться про наші з Марією Іоновою спільні поправки 56, 257, 309, 412 і 495. Закон про лобізм є маркером, необхідним для початку вже офіційних перемовин щодо вступу України до Європейського

Союзу. Як ви знаєте, цей закон Верховна Рада України прийняла перед грудневим самітом, який мав позитивний сигнал для України.

Команда фракції «Європейська солідарність», зокрема голова Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Іванна Климпуш-Цинцадзе звертала увагу колег, що в європейському законодавстві не в усіх країнах врегульовано питання лобізму. Водночас ми маємо таким законом відповідати світовим практикам щодо насамперед уникнення конфлікту інтересів і чіткої фіксації саме конфлікту інтересів у Законі «Про лобіювання», аби він вважався таким, що відповідає європейським нормам.

На жаль, нашу позицію традиційно не було почуто і було прийнято закон, до якого є справедливі, абсолютно критичні зауваження європейської сторони. Цей закон також викликав критичні зауваження і неурядового громадського сектору, тому що намагалися через цей законопроект, замість того, аби обмежити конфлікт інтересів чиновників, депутатів, політиків, прив'язати до закону громадські організації і тих активістів, які займаються виборюванням інтересів України в тій чи іншій сфері.

Саме тому ми внесли, наголошую, п'ять поправок щодо насамперед врегулювання конфлікту інтересів і врахування в цьому законопроекті тих зауважень, які висловлюють наші європейські партнери. Сьогодні європейські партнери насамперед висловлюють зауваження і критичні позиції щодо можливості зайняття лобістською діяльністю чиновників, позаштатних радників Офісу Президента, які дуже часто стоять за тими чи іншими лобістськими схемами і їхні прізвища відсутні в реєстрах лобістів, не заявляють про свій конфлікт інтересів і свою увагу до тих чи інших схем.

Тому прошу підтримати поправки 56, 257, 309, 412 і 495.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви їх хочете поставити на голосування для врахування, я правильно розумію?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, давайте їх ставити за чергою. Перша яка?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Зафіксуйте, будь ласка. Це поправки 56, 257, 309, 412 і 495.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз я їх відкриваю, дивлюся, щоб вони були ваші. Поправка 56. Так, вона ваша.

Ставлю на голосування для врахування поправку 56 народних депутатів Геращенко та Іонової. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування для врахування поправку 257 народних депутатів Геращенко та Іонової. Комітетом вона відхилена. Геращенко просить її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування для врахування поправку 309 народних депутатів Геращенко, Іонової. Комітетом вона відхилена. Геращенко просить її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування для врахування поправку 412 народних депутатів Геращенко, Іонової. Комітетом вона відхилена. Геращенко просить її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 495 народних депутатів Геращенко, Іонової. Ірино Володимирівно, до речі, комітетом вона врахована (*Шум у залі*). А, ви просили поставити на голосування чотири поправки? Дякую.

Дмитре Олександровичу, яка у вас концепція?

РАЗУМКОВ Д.О. Олександрє Сергійовичу, я планував ставити поправки на підтвердження, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це завтра ми будемо...

РАЗУМКОВ Д.О. Почекайте, я пропоную, щоб ми не голосували п'ять поправок: 1, 17, 22, 71 і 72, я щодо них виступлю. Дайте мені 3 хвилини, і я не наполягатиму на їх голосуванні, якщо не заперечуєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Разумков, 3 хвилини. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, якщо чесно, дуже соромно за те, що зараз відбувається в залі, де перебуває близько 30 народних депутатів. Ми змогли попрацювати аж три з половиною години: півгодини були виступи, приблизно 40 хвилин була повітряна тривога і десь годину тривало засідання

фракцій. Якщо це все прибрати, то Верховна Рада працювала десь півтори години. Півтори години на місяць! Я не беру до уваги 14 березня, коли не було голосів і ми змогли проголосувати лише один проект постанови, а я кажу про те, що Верховна Рада крайній раз збиралася 22, 23, 24 лютого. Засідання 6, 7, 8 березня скасували, бо дуже треба було прозвітувати перед Конгресом, і народні депутати поїхали на фронт продемонструвати, як вони опікуються українською армією. Українською армією варто опікуватися не для того, щоб прозвітувати перед Конгресом, а це вимога і позиція кожного українця.

У зв'язку з тим, що було скасовано засідання, я хотів би, щоб колеги, які це ініціювали, зокрема керівництво фракції «Слуга народу», також виступили й перед парламентом і прозвітували, що вони зробили. Ми з командою «Розумна політика» написали лист на ім'я Стефанчука, щоб сьогодні все-таки відбулося засідання. Я розумію, що це позиція й інших народних депутатів, і дякую всім, хто сьогодні працював у стінах Верховної Ради, але, коли Верховна Рада працює лише один день на місяць, це ганьба.

Дуже хотілося б розуміти, де Голова парламенту, на яких він фронтах знаходиться. Чи він не повернувся ще з відрядження з-під Авдіївки? Чи він знаходиться на Оріховському чи Бахмутському напрямках? Де він? Тому що в нас відбувається бардак.

Усі бачили розслідування *Bihus.Info* щодо списання грошей Верховної Ради на підконтрольних до наближених до Офісу Президента осіб. Списуються! Чверть мільйона коштів парламентського телеканалу «Рада» пішли то Міндічу, то Тимошенку, якого знову призначили на посаду в Міністерство оборони. Ви взагалі людей за людей не тримаєте? Це просто якесь знуцання! Шмигаль розповідає, що транзит газу в нас залишатиметься і таким чином ми фінансуватимемо російську федерацію, яка закуповуватиме снаряди, танки і вбиватиме наших людей і дітей. Це уряд якої держави? Він працює на Україну чи на ворога? І взагалі те, що останнім часом відбувається у стінах владних кабінетів, викликає сором, ганьбу і нерозуміння, чи це ідіотизм, чи це саботаж, чи це просто зрада.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина».

Ви по поправках чи просто виступ?

Будь ласка, 5 хвилин.

ЦИМБАЛЮК М.М. Ні, мені вистачить 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк. Будь ласка, 3 хвилини.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Фракція «Батьківщина». Я не ставитиму поправки на голосування.

Шановний пане головуючий, шановні колеги. Звертаюся до голови комітету. Взагалі мого виступу сьогодні не було б, якби чи секретаріат, чи члени комітету не порушували б Регламент. Якби мене як автора поправок запросили на засідання комітету, то, мені здається, ми мали б більш принципову розмову на засіданні, а не так, що я таблицю побачив і офіційно ніде запрошення не було.

Щодо суті цього законопроекту, фракція «Батьківщина» не голосувала за Закон України «Про лобіювання», хоча вважаємо, що він вкрай потрібен. Але те, що пропонується в законопроекті № 10373, взагалі викликає багато юридичних питань.

Насамперед у законопроекті було частково враховано зауваження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, і це свідчить про те, що він став частково досконалий. Але незрозуміло, чому запропоновано перенести нові статті про порушення лобіювання до Глави 15 «Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління». Думаю, на засіданні комітету нам вдалося б це з'ясувати. Взагалі незрозуміло, яким чином НАЗК буде вести реєстр прозорості і якими доводами керуватиметься в суді щодо здійснених особою правопорушень. Законопроект цього не розкриває. А яким чином ви це пропонуєте взагалі узаконити?

Якщо говорити про санкції, якими пропонується накладати штраф у розмірі 34 тисячі гривень, то гадаю, це не відповідає рівню суспільної небезпеки, коли за деякі кримінальні правопорушення встановлено значно менший розмір штрафу.

Також у редакції першого читання пропонувалося, що закон набере чинності через рік після набрання чинності основним законом. А ви вирішили, що закон набирає чинності не пізніше 1 січня 2025 року, як і Закон України «Про лобіювання». Чи встигне НАЗК підготувати всю базу, підготувати порядок – це велике питання. Думаю, уся ця історія вкотре завершиться тим, що ми змушені будемо відтермінувати, а потім переголосувати питання щодо набрання чинності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 172. Олена Костянтинівна Кондратюк.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Дякую. До речі, хочу доєднатися до слів колеги пана Михайла Цимбалюка стосовно роботи комітету. Дійсно, якби заздалегідь попередили про засідання комітету, а я хочу на цьому наголосити, то зараз я, напевно, також не наполягала б на голосуванні поправки 172, тому що, думаю, до неї дослухалися б принаймні на засіданні комітету.

У ній йдеться насамперед про більш чітке окреслення кола суб'єктів, на яких пошириться дія відповідної статті кодексу. Перша частина уточнює поняття лобіювання для цілей Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Логіка в тому, що прийнятий Закон України «Про лобіювання» дуже рамковий, і форми та методи лобіювання не визначені настільки широко і виразно, що це, очевидно, призведе до ризиків зловживання.

Я також пропоную не застосовувати адміністративну відповідальність щодо фізичних осіб, які, по суті, не є лобістами, а працюють виключно за трудовим договором. Звертаю увагу, що йдеться про роботодавців, які не є суб'єктами лобіювання в розумінні профільного закону. Тому прошу долучитися до підтримки цієї поправки. Шкода, що такий потужний зал має сьогодні таке представництво.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Олени Костянтинівни Кондратюк врахувати поправку 172 її авторства. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 33.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Григорію Миколайовичу, який у вас формат?

Мамка. Будь ласка.

МАМКА Г.М. Шановний головуючий, прошу надати мені 10 хвилин для виступу у зв'язку з тим, що в сесійному залі перебуває до 40 народних депутатів, тож марно ставити поправки на голосування. 40 народних депутатів – це набагато менше, ніж 226. Прошу 10 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорію Миколайовичу, ви тільки мікрофон до себе нахиліть, бо погано чути вашу палку промову.

Мамка. Будь ласка.

МАМКА Г.М. Зараз виправлюсь.

Шановні народні депутати, хочу все-таки зазначити, що оце є прикладом в Україні вислову: «Яких вам ще реформ не вистачає?». Спробую розширити цю тезу і сказати звичайними, простими словами.

У законопроекті щодо основних форм і засад лобізму, який уже проголосований і підписаний Президентом, йдеться про те, що в державі Україна колись існуватиме процедура лобізму, що цим займатимуться суб'єкти, які реєструються в реєстрі, який вестиме НАЗК, отримують дозволи, інформацію, але забули сказати про економічну формулу: як сплачуватимуться податки, яким чином визначатимуться грошові оцінки, пов'язані з питанням лобізму.

Це свідчить про те, що фактично ФОП, який сплачує фіксовану суму єдиного податку на місяць, може здійснювати діяльність щодо лобізму, але не визначено, з якої суми він повинен сплачувати податок. Відповідно до Закону України «Про лобіювання» це десятина? Не існує такої процедури. Хто визначає ту цифру, яким чином ті чи інші органи будуть перевищувати чи недопрацьовувати?

В основному законопроекті не дано юридичної оцінки. Адвокат чи юрист, який отримав доручення на представлення інтересів особи, є лобістом чи представником? Цього не існує. Якихось реформ не вистачає, тому і закон набирає чинності у 2025 році. Але ми пішли далі.

До законопроекту, який ми розглядаємо, у якому є, як я вже зазначив, невизначеність процедури механізмів, нам необхідно ще ввести відповідальність. Вводимо ми адмінвідповідальність. Законопроект дуже простий і вводить нову відповідальність за порушення (зверніть увагу) порядку лобіювання, про такі недоліки я вже казав. Якщо не визначений порядок, хтось повинен визначити ті порушення, що призвели до адмінвідповідальності.

Зверніть увагу, що такі повноваження лягають на Національне агентство з питань запобігання корупції, яке, по суті, отримує близько мільйона декларацій, а фізично може проводити тільки тисячу повних перевірок у рік, крапка. Але ми додаємо й цієї роботи. Добре. НАЗК повинно мати якийсь механізм, щоб отримати інформацію, зафіксувати її, провести перевірку щодо порушення порядку зайняття лобістською діяльністю та, це те, що ми адмініструємо, щодо незаконного зайняття лобістською діяльністю.

У законопроекті не встановлено, у рамках яких механізмів починаються перевірки: чи з приводу порушення порядку, чи незаконного зайняття лобіюванням. Чим більше невизначеності, тим більше зловживань. Народні депутати фіксували такі речі, що не брали участі в обговоренні на засіданні комітету.

Шановні колеги, я брав участь в обговоренні, задавав ці питання і представникам НАЗК, і авторам законопроекту, відповіді були колосальні – нуль цілих нуль десятих, але це потрібно. І коли за неіснуючого механізму НАЗК складало протокол і скерувало матеріали до суду, у нас з'являється новий учасник у судовому засіданні – прокурор. Не НАЗК, а прокурор, який ані сном, ані духом не знає, що відбувається якесь розслідування чи дослідження, яке виникає у вигляді протоколу про адмінправопорушення. А якщо прокурор необізнаний і в нього інша точка зору, що він вимушений казати в суді? Відмовитися? Ні! НАЗК не існує, що робити людині? Коли людина не вчиняла правопорушення, але отримала протокол, пішла до суду, то в засобах масової інформації вона – корупціонер. А те, що вона отримала рішення суду про скасування цього протоколу, вже нікому не буде потрібно.

Шановні народні депутати, все можна приймати, але, коли суспільство вимагає, коли ми бачимо, що врегулювання відносин і цей законопроект на часі, хоча не всі правовідносини щодо відповідальності в ньому врегулюванні, закон повинен спрацювати, виявити недоліки, лише потім держава у вигляді закону може застосувати або адміністративну, або кримінальну відповідальність. Не всі правовідносини врегульовані відповідальністю.

Законопроект ще не прийнято, він не набрав чинності, можливо, це станеться через декілька років, нам необхідна ця історія – адміністративна відповідальність. Хочу зазначити, що термін дії такого закону – після набрання

чинності основним законом, а це станеться, коли створять реєстри, але не пізніше такої-то дати. Хочу зафіксувати для історії: як свідчить практика, під кінець терміну набрання чинності законом Верховна Рада нинішнього чи наступного скликання продовжить на два або три роки термін дії такого закону.

У мене питання: кому це потрібно, для чого і які невизначені правові відносини унормувати? Реформ багато, але до цього часу ми не зрозуміємо, що кількість не зовсім правильно оцінює і врегульовує правовідносини, які на користь людей, а доки не буде якості, люди не будуть розуміти, яким чином закон діятиме. По суті, у цьому залі мало хто розуміє, як він буде діяти. Чому? Наприклад, перед цим ми говорили про реформування освіти та іншого. Я все-таки наполягав би, щоб кожному громадянину України надати можливість стати юристом за рахунок держави, тому що в такій масі законопроектів, які стають законами, ані правоохоронні органи, ані люди не лише не розуміють, як треба діяти, а й не розуміють, про що вони. Слухайте, тут необхідно мати профільну освіту.

Усе-таки звертаю увагу на штрафи. Як можна було так врегулювати, що порушення порядку зайняття лобістською діяльністю – це одні штрафи, а незаконне лобіювання – зовсім маленький штраф. Тоді, якщо я хочу неофіційно отримати кошти, згідно закону щодо лобіювання не сплатити податки, сума яких невизначена, мені простіше самому задокументувати, що я незаконно здійснював лобістську діяльність, заплатити мінімальний штраф, розмір якого менший за діяльність без реєстрації, і закрийтеся питання. Відповідно до Конституції України особа не може бути двічі притягнута до відповідальності.

І головне. Це базовий законопроект. Але не зазначено, які підзаконні акти і коли саме Кабмін визначить ту процедуру проведення конкурсів, створення бази – це буде окрема база чи в рамках загального сайту НАЗК і без термінів. А якщо Кабмін не визначить, яка роль такого закону? Хочу повернутися до початку свого виступу: «Яких вам ще реформ не вистачає?». Необхідно все-таки від кількості перейти до якості, щоб закони були фінансово забезпечені і все-таки врегульовували ті правовідносини, які необхідні під час війни українському народу для поліпшення життя, унормування діяльності, і щоб були якісь правила гри у вигляді закону.

А такий закон не працюватиме, він чекатиме черги набрання чинності і таке інше. Ми до кінця не розуміємо, для чого він зараз необхідний.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорію Миколайовичу.

Поправки для врахування закінчилися. Шановні колеги, дякую всім, хто дійшов до цього часу, дякую Сергію Костянтинівичу.

Розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу. Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде... *(Шум у залі)*.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. А голосувати не будемо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завтра будемо голосувати, може, післязавтра, я не знаю, як вирішить Погоджувальна рада, так і будемо працювати.

Наголошую на необхідності непоширення інформації щодо початку наступного пленарного засідання. Продовжуємо працювати на перемогу! Слава Україні!